

Dariusz Łasek

Głogów, Stare Miasto, woj. legnickie

Informator Archeologiczny : badania 21, 192-193

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

GLIWICE
woj. katowickie
Pl. Rzeźniczy

PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
Oddział w Warszawie

Badania prowadziła mgr Dorota Stabrowska. Finansował WKZ w Katowicach. Trzeci sezon badań. Most przy Bramie Raciąbskiej /XIV-XVIII w./

Przeprowadzone dwutygodniowe badania związane były z powstającym projektem rewaloryzacji mostu.

Badania skoncentrowano na kamiennym przyczółku północnym. Odsłonięcie fragmentu jego lica wschodniego, pionowego aż do stopy fundamentowej, pozwoliło na uzupełnienie dokumentacji z lat ubiegłych. Mur ten zbudowany jest w górnej partii z kamienia łamanego, w dolnej z otoczków podobnie jak rozszerzenie stopy fundamentu poniżej półokrągłej przypory. Przypora posadowiona jest w żółtym, calcowym piasku na poziomie 220 m n.p.m. Dno fundamentu opadało o 1,5 m ku środkowi fosi na odcinku 3 m.

Podobnie jak w latach poprzednich poniżej gruzowego zasypiska fosi eksplorowano warstwę, która jak się wydaje jest pozostałością fosi w części przybrzeżnej. Spąg tej warstwy przy fundamencie budynku, stojącym obok przyczółka na brzegu fosi, jest na poziomie 220 m n.p.m. i opada ku środkowemu nurtowi. Metrowy sondaż przy południowej krawędzi wykopu wykonany świdrem geologicznym wykazał, że poniżej dna fosi będącego tu na głębokości 218,8 m n.p.m. zalega żółty, calcowy piasek.

Odnaleziono również pozostałą część szkieletu ludzkiego, z którego czaszką odkryto w 1986 r. Leżał on przy rozszerzeniu fundamentu, na dnie fosi, na osi WN-SE. Pozostałości drugiego szkieletu ludzkiego tkwią prawdopodobnie w głębi nieeksplorowanej części.

W drugim z założonych w tym roku wykopów, znajdującym się przy kamienicy ograniczającej od zachodu Pl. Rzeźniczy odkryto relikty zachodniej ściany ceglano-ceglastego przyczółka południowego. Jest ona zbudowana z cegieł palcówek na fundamencie z kamieni otoczków identycznie jak przeciwniegi, dobrze zachowana ściana. Odkryta w roku ubiegłym fragmenty zachodniej krawędzi przyczółka północnego oraz tegoroczne znalezisko pozwoliły ustalić, że szerokość mostu wynosiła około 6,2 m.

Przy licach wschodnich każdego z przyczółków odsłonięto kamienne "wzmocnienia" tkwiące całkowicie w warstwie gruzowego zasypiska i wykonane bardzo niestarannie z narzucanych kamieni, spojonych wapienną zaprawą. Prawdopodobnie powstały one w czasie zasypywania fosi i miały wzmocniać fundamenty, które po rozebraniu mostu wykorzystano jako podstawę dla ścian nowobudowanych domów przy ulicy "Czarnej Bramy".

Nabyty około 1200 fr. naczyń przede wszystkim z warstwy fosi.

Materiał zabytkowy oraz dokumentacja z badań znajdują się w siedzibie PAK w Warszawie. Obecnie przystępuje się do opracowywania materiału z trzech sezonów badań. Przy dalszej rewaloryzacji mostu będą prowadzone nadzory.

GŁOGÓW, Stare Miasto
woj. legnickie

Muzeum w Głogowie
Ośrodek Archeologiczno-Konserwatorski

Badania prowadził mgr Dariusz Łasek. Finansowało Muzeum w Głogowie. Pierwszy sezon badań, Osadnictwo XIII/XIV, urządzenia wodociągowe XV w.

Badania miały charakter ratowniczy. Wykop /I/87 usytuowano przy skrzyżowaniu ulicy Powstańców Śląskich, Rynku z nowo powstałą ul. Smolną w kierunku wschód - zachód, 1/87. Wielkość badanego terenu uzależniona była od prac budowlanych. W części wykopu o wymiarach 820 cm długości i 170 cm szerokości odkryto nienaruszone warstwy średniowieczne.

W czasie badań odsłonięto 3 fragmenty rur wodociagowych pochodzących z dwóch systemów wodnych, z których jeden miał odgańlenie. Jeden z systemów można wiązać z wodociągiem założonym na terenie lewostrzeżnego Głogowa w 1442 r.

Pod warstwą izolacyjną, która znajdowała się poniżej rur, odsłonięto 4 obiekty w tym jedną jamę z zawartością odchodów zwierzęcych oraz niewielką ilością mchu /obiekt nr 4/ dohrze odizolowaną od poziomu osadniczego. Pozostałe 3 obiekty były w całości pokryte brukiem kamiennym, z których obiekt nr 2 można uznać za fragment kufni, gdzie znaleziono 44 podkowiaki, 1 podkowę, 2 fragmenty podków, 1 fragment ostrogi oraz fragment mieczyka drewnianego do wrzeciona /?/, a także fragmenty ceramiki, skrawki skóry i kości zwierzęce. W pozostałych obiektach odkryto fragmenty ceramiki, skrawki skóry i kości zwierzęcych.

Obiekty można datować na drugą połowę XIII w., początek XIV w. Zabytki znajdują się w Muzeum w Głowie.

GNIEWOSZÓW
Zamek "Szczerba"

Muzeum Archeologiczne
we Wrocławiu

Badania prowadził mgr Czesław Francke pod kierunkiem doc. dr. hab. Jerzego Lodowskiego. Konsultant: prof. dr. hab. Jerzy Rospedowski. Finansował IHASiIT Politechniki Wrocławskiej i KZA w Wałbrzychu. Drugi sezon badań. Zamek średniowieczny /k. XIII w./XIV w. ~ 1428 r./.

Skoncentrowano się na rozpoznaniu rzutu partii przylegającej kompleksu mieszkalnego. Kilka wykopów-sondaży założono na terenie dziedzińca, a jeden w miejscu domniemanej bramy głównej.

Część mieszkalną podzielono na tzw. pomieszczenia. Wyróżniono ich 5 /A-E/. Relikty pomieszczeń znajdują się po obu stronach korytarza, którego dłuższa oś pokrywa się z szerokością kompleksu mieszkalnego. Węższe ściany korytarza ograniczone są od strony dziedzińca wejściem, a od drugiej strony strzelnicą przeprowadzającą mur obwodowy.

Na szczególną uwagę zasługują pomieszczenia wschodnie. W jego dolnej części natrafiono na kamienną skrzynię o wewnętrznych wymiarach: 195-195 x 100-105 cm i zachowanej wysokości do 53 cm oraz prowadzący do niej otwór o wysokości 80 cm i szerokości 73 cm z nadprożem w formie łąki i kamiennym parapetem znajdującym się na wysokości poziomu użytkowego. W wyniku badań porównawczych stwierdzono, że mogą to być pozostałości pieca typu hypokaustum. Z piecem wiązały się zapewne fragmenty kamiennej płyty z otworem obwiedzionym żłobkiem, a znalezionych w sąsiedztwie pomieszczenia wschodniego. W jego obrotach nie stwierdzono śladów spalenizny.

Niespodziewany efekt uzyskano w wykopie 8/87. Przez przypadkowo odsłonięte okno-strzelnicę /?/ dostano się do piwnicy przykrytej do tej pory zachowanym sklepieniem kolebkowym. Piwnica miała 330 cm wysokości, 310 cm szerokości i około 600 cm długości. Wnętrze pomieszczenia od podłogi po szczyt kołebki zasypane było gruzem zawierającym znikomą ilość zabytków. Obok fragmentów naczyń były to skroplone jajek oraz fragmenty kamiennych kul.

Ponadto odkryto niewidoczna wzdłuż otwory pełniące funkcję strzelnic, a znajdujące się w przylegającym do niego i z otwór-strzelnicą wiążący się już z następną kondygnacją. Otwory zachowały się do wysokości nawet 2 m. Wszystkie zostały założone na planie trapezu. W przypadku części z nich stwierdzono, że miały one cofnięte tarcze i wysoko umieszczone równie. Właściwe otwory ulokowane były pod szczytem stropu. Być może były to strzelnice depresyjne.

W północno-wschodnim od łąki muru obwodowego odsłonięto pozostałości bramy głównej. Brama miała 3 m szerokości, jej poziom użytkowy stanowił kamienny bruk. W rejonie bramy znaleziono elementy jej konstrukcji - żelazne okucie z odpowiadającymi mu dużych rozmiarów gwoździemi, płytę żelazną /opancerzenia wrót?/ oraz ponad 200 gwoździ.

Łącznie z wszystkich wykopów pozyskano: ponad 3 tysiące ułamków ceramiki /w tym dużo kafli typu garnkowego i korytkowego/, po kilkadziesiąt sztuk gwoździ i kości, nieliczne ułamki szkła, kilkadziesiąt ułamków części palcówki i brył przepalonych gliny konstrukcyjnej. Wyroby z żelaza to przede wszystkim podkowy, noże /jeden w rogowej oprawie/, grotty, skobla, sprzączki /jedna emaliowana/, płytki zbroi, kłódki, kółka, klucze. Przedmioty te reprezentowane są przez 2-7 egzemplarzy. Na wyróżnienie zasługują dużych rozmiarów ozdobne okucie końcówki pasa z brązu, żelazny świder, guzik z muszli, nóżka oraz zdobiony wisior z kości.

Badania będą kontynuowane.